

дружество, съ известната своя резолюция, въ която то заявяваше, че учителският съюз е професионална организация съ общественно-политически характер и че сдруженото учителство трѣбва да се облѣга въ професионалната си борба на работническата класа, въ историческия идеали и борби на която се съдържатъ и професионалните интереси на народното учителство. Съюзътъ не можеше да не се справи съ този въпросъ. Г-нъ Хр. Ганевъ, редакторъ на в. „Съзнание“, бѣ като оживенъ отъ тази резолюция, прѣмо противоположна на застъпванитѣ отъ него възгледи. Той, а заедно съ него и съюзното учителство още можеха да позволятъ на отдѣлни членове да изказватъ такива „странни“, „ненаучни“ възгледи, обаче, това тѣ не можеха да позволятъ на цѣло едно дружество. Ето защо в. „Съзнание“, който бѣ деклариранъ по-рано за „свободна трибуна“, бѣ окупиранъ отъ Хр. Ганевци за прокарване само на тѣхни блѣдословия. Социалдемократическото течение бѣ принудено да се защитава и развива своитѣ възгледи въ печата на социалъ-демокрацията — сп. „Ново време“, „Работн. вестникъ“ и сп. „Учит. мисль“¹⁾). Идеината борба, почната отдавна въ дружествата, се пренесе и въ печата. Общодѣлцитѣ, радикалдемократитѣ и всевъзможнитѣ безразличия се обединиха въ единъ блокъ за борба противъ социалдемократитѣ учители, членове на Съюза. Не можеше вече спокойно да тече съюзния животъ. При всѣки, макаръ и дребенъ въпросъ, конфликтътъ между дветѣ течения се изостряше и невъзможно бѣ да се върви по-нататѣкъ, ако не се справѣха съ главния въпросъ — за естеството, целта, срѣдствата и тактиката на Съюза. Ето защо и този въпросъ се наложи на X конгресъ.

До преди конгреса, па и въ самия конгресъ имаше голѣмъ хаосъ въ възгледитѣ на „съюзнитѣ теоретици“, обаче, въ основата си тѣ бѣха едни и сѣщи, защото произхождаха все отъ сѣщитѣ дребно-буржуазни глави. Начело, разбира се, стоеха общодѣлцитѣ, които най-добре се приспособяваха къмъ буржуазно-демократическата идеология на съюзната маса. Лидерътъ на общодѣлцитѣ и „съюзнитѣ легиони“, Хр. Ганевъ, развиваше следния възгледъ: „Учителътъ не произвежда и е повече бюрократъ, отъ колкото пролетарин; ако се класосъзнае, ще отиде при буржуазията; интереситѣ на учителството се съдържатъ въ интереситѣ на „културната и правова“ държава, а не въ ония на пролетариата, и затова спасението на учителството е въ послушанието и споразумението съ държавата, а не въ намѣсата му въ пролетар-

¹⁾ Интересна е еволюцията на редактора на това списание, М. Герасковъ, който за сътрудници имаше все отборъ общодѣлци. Обаче, при изостряне на спора, М. Герасковъ, отъ интересъ къмъ пазара, който се отваряше съ обособяването и отдѣлянето на социалистическото учителство, твърде бързо се обяви за тѣсенъ социалистъ. Следъ партийния конгресъ презъ 1905 год., когато партията централизира своя печатъ и се видѣ, че сп. „Учителска мисль“ ще трѣбва да спре, то М. Г., за да запази търговскитѣ си интереси, побърза да се обяви за либералъ и напусна съ псувни социалдемократията и Учителската социалдемократическа организация. Интересенъ борецъ!...